

ADVIES MET BETREKKING TOT ARCHEOLOGISCHE MONUMENTENZORG VOOR HET BESTEMMINGSPLANGEBIED GEERPARK TE VLIJMEN, GEMEENTE HEUSDEN

C.W. Koot
sr. archeoloog

gemeente 's-Hertogenbosch
Afdeling BAM

In het kader van het wijzigen van het bestemmingsplan voor het gebied 'Geerpark' te Vlijmen, gemeente Heusden heeft BAAC een archeologisch inventariserend veldonderzoek door middel van grondboringen, verkennende fase uitgevoerd. De bevindingen zijn vastgelegd in het rapport:

Bergman, W.A. en J.S. Krist, 2008: Gemeente Heusden. Vlijmen Geerpark. Archeologisch inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, *BAAC rapport V-08.0002*, Deventer.

Dit rapport is vastgesteld door de gemeente Heusden.

Inleiding

Het bestemmingsplangebied is gesitueerd op een dekzandvlakte, met in de nabijheid verscheidene dekzandruggen. Eén daarvan strekt zich uit in de zuidelijke randzone van het plangebied.

De dekzandrug is 'verdronken' in de eeuwen na het begin van onze jaartelling, waardoor een moeras is opgeschoten waarin veen is ontstaan. Het veen is in de Late Middeleeuwen gewonnen, waarna het gebied is ontgonnen voor de landbouw. Ter bevordering van de productiviteit zijn de akkers bemest met plaggen uit de potstallen. Dankzij deze bemesting werd het maaiveld verhoogd en ontstonden de zwarte enkeerdgronden, die in het zuiden van het plangebied aanwezig zijn. Het merendeel van het plangebied heeft echter een gooreerdgrond.

Voor het bestemmingsplangebied geldt in het algemeen een middelhoge verwachting op het aantreffen van archeologische sporen en vondsten. De uitzondering hierop zijn twee zones.

- Het noordoostelijke deel van het plangebied grenst aan een vindplaats uit de IJzertijd. Het is niet uit te sluiten dat zich in deze zone (Zone A) sporen en vondsten bevinden uit deze periode. Hoewel deze sporen en vondsten enigszins beschadigd kunnen zijn als gevolg van de ontginningen uit de Late Middeleeuwen kunnen ze informatief zijn voor de bewoningsgeschiedenis van Vlijmen. Voor deze zone geldt derhalve een hoge archeologische verwachting.
- In het zuidoostelijke deel van het bestemmingsplangebied ligt een zone (Zone B) met enkeerdgronden. Enkeerdgronden hebben een opgebracht plaggendek van minstens 50 cm dikte. Dit plaggendek draagt bij aan de conservering van archeologische sporen en vondsten in de C-horizont (het gele zand). Aangezien ijzertijdbewoning bestond uit buurtschappen van gemiddeld zes huizen op ongeveer 150 m van elkaar en elke generatie een nieuw huis bouwde, is de kans reëel dat in andere delen van het bestemmingsplangebied ijzertijdsporen en -vondsten aanwezig zijn. Zij zullen echter het best geconserveerd zijn onder de zwarte enkeerdgronden. Derhalve heeft deze zone ook een hoge archeologische verwachting. Bovendien ligt in deze zone ook een verland ven. Als deze verlanding gepaard is gegaan met venige afzettingen, dan leent die zich bij uitstek voor een milieureconstructie en de bestudering wat de invloed van mensen is geweest op dat milieu.

Tot slot moeten we concluderen dat een deel van het bestemmingsplan (Zone C) niet is onderzocht met boringen.

archeologische monumentenzorg

- Zone C dient niet te worden onderzocht met behulp van karterende boringen. Als blijkt dat de zwarte enkeerdgronden zich voortzetten in oostelijke richting, dan kan Zone B vergroot worden met de omvang van die zwarte enkeerdgronden.
- Zone B dient te worden onderzocht met behulp van proefsleuven. Dit onderzoek dient om de aanwezigheid van archeologische sporen en vondsten vast te stellen en de waarde daarvan te bepalen, alsmede inzicht te krijgen in de ouderdom en genese van het esdek. De proefsleuven kunnen worden gesitueerd rondom de zich op het terrein bevindende loodsen. Als in deze proefsleuven archeologische sporen worden aangetroffen, dan geldt de waardebeoordeling hiervan ook voor de gronden onder deze loodsen. Indien sprake is van sporen en vondsten, dan dient de omvang van de vindplaatsen te worden bepaald door ook sleuven aan te leggen rondom zone B, net zover totdat er geen sporen en vondsten worden aangetroffen.
- Zone A dient te worden onderzocht met behulp van proefsleuven. Dit onderzoek dient om de aanwezigheid van archeologische sporen en vondsten vast te stellen en de waarde daarvan te bepalen. De eerste proefsleuven liggen ter plaatse van het zwarte gemarkeerde deel in zone A. Als blijkt dat die proefsleuven archeologische sporen en vondsten bevatten, dan worden proefsleuven aangelegd in de overige delen van Zone A. De afstand tussen proefsleuven mag niet groter zijn dan 40 m. Er worden net zoveel proefsleuven aangelegd totdat de vindplaats begrensd is.
- De overige delen van het bestemmingsplangebied vereisen vooralsnog geen aanvullende maatregelen in het kader van de archeologische monumentenzorg. Dat laat onverlet dat als tijdens grondingrepen archeologische sporen en/of vondsten worden aangetroffen, het wettelijk verplicht is om deze te melden (artikel 53 van de Monumentenwet).

V-08.0002 Vlijmen, Geerpark
 Legenda boorpuntenkaart

- 1 Boorpunt met boorpuntnummer
- 1 Inpandig boorpunt met boorpuntnummer
- Hoge archeologische verwachting
- ▨ Geen betredingstoestemming
- Begrenzing onderzoeksgebied
- Topografische ondergrond

BAAC

Gemeente Heusden
Selectieadvies archeologische monumentenzorg, 28 juli 2010

SELECTIEADVIES ARCHEOLOGISCHE MONUMENTENZORG
Wolput 90-92, Vlijmen, gemeente Heusden. Archeologisch
bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennende
fase)

	naam	Afdeling/bedrijf	Datum	paraaf
Opsteller(s)	R.J.M. van Genabeek	Senior archeoloog, Gemeente 's- Hertogenbosch afdeling SO/BAM	28-07- 2010	RvG
Controle gemeente Heusden				

1. Inleiding

In het kader van geplande ontwikkelingen heeft Becker & Van de Graaf bv (B&G) een archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase) uitgevoerd in plangebied Wolput 90-92 te Vlijmen, gemeente Heusden. De gemeente Heusden is als bevoegd gezag, gevraagd het rapport te beoordelen en een selectieadvies op te stellen.

1.1 Het plangebied

Het plangebied is onbebouwd en heeft een oppervlak van circa 1600 m². Voor de locatie en exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar het beoordeelde rapport van B&G (zie onder).

1.2 Aard van de bedreiging

De geplande ontwikkeling betreft de nieuwbouw van een woning. De maximale bodemverstoring bij de realisatie is naar verwachting 1 m –Mv. Bij deze bodemingrepen kunnen eventueel aanwezig waarden worden verstoord.

2. Archeologisch onderzoek

Door B&G is in juni 2010 een archeologisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het rapport:

- Haaring, L., 2010. Wolput 90-92, Vlijmen, gemeente Heusden. Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (verkennende fase). Becker en Van de Graaf rapport 977 versie 1.2 concept.

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek. Tijdens het booronderzoek zijn 5 boringen gezet.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Het bureauonderzoek heeft uitgewezen dat het plangebied geomorfologisch gezien vermoedelijk in een dekzandvlakte ligt. Bodemkundig zijn het plangebied vermoedelijk hoge bruine enkeerdgronden aanwezig. Op historische kaarten is geen bebouwing zichtbaar. In het plangebied kunnen resten vanaf het Paleolithicum verwacht worden.

Tijdens het booronderzoek zijn geen plaggendecken aangetroffen. In de top van het dekzand zijn geen bodemhorizonten waargenomen. Vermoedelijk zijn deze opgenomen in het bovenliggende pakket. Tijdens het onderzoek werden scherven baksteen aangetroffen.

2.3 Advies B&G

B&G adviseert om in het plangebied geen vervolgonderzoek te laten uitvoeren.

3. Beoordeling rapportage door de gemeente Heusden

Het conceptrapport biedt voldoende informatie om tot een selectieadvies te komen. Er is wel twee opmerkingen:

In de titel staat verkennend en karterend booronderzoek.

p.5 laatste alinea

direct ten zuiden van moet direct ten noorden van de straat Wolput zijn.

3.1 Selectieadvies gemeente Heusden

Indien bovenstaande punten worden aangepast of toegelicht, kan de gemeente Heusden instemmen met het advies om in het plangebied geen verder onderzoek te laten uitvoeren.

Indien tijdens de graafwerkzaamheden ten behoeve van de nieuwbouw toch archeologische resten worden aangetroffen, is men wettelijk verplicht deze te melden aan het bevoegd gezag (i.c. de gemeente Heusden).